



Wierzbowa

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Północne

Atrybuty: Nazwy pochodzące od wyrazów pospolitych Nazwy przyrodnicze Rośliny

Rok utworzenia nazwy: 1974

Opis

Wierzbowa - jurydyka założona w 1670 roku przez biskupa poznańskiego Stefana Wierzbowskiego (1620-1687) u zbiegu z ul. Trębacką, na której został wzniesiony pałac biskupi. Po śmierci właściciela teren ten przejęła rodzina Radziwiłłów.

Do 1954.05.20 taką samą nazwę nosiły dzisiejsze ulice: Drogowa, Powiatowa oraz Wałuszewska.

Ciekawostki

Droga istniała tu już w XIV w. między polami i ogrodami, jednak zabudowano ją dopiero na przeł. XVI i XVII w., kiedy ul. Senatorska zyskała na znaczeniu, choć osiedlali się tu biedniejsi mieszkańcy. Mieścił się tu pałac właściciela jurydyki Wierzbowo, biskupa Wierzbowskiego. Z drugiej strony stał pałac Ossolińskich, przerobiony później na pałac Bruhla. Przeciwną stronę ulicy zajmował o zachodnie skrzydło wraz z ogrodami Marywilu (od tej strony mieściła się Komora Celna). W 1862 czeladnik krawiecki Ludwik Jaroszyński dokonał nieudanego zamachu na księcia Konstantego i margrabiego Wielopolskiego. Jaroszyńskiego skazano na śmierć. W zabudowaniach teatralnych od ul. Wierzbowej mieściły się: teatr Rozmaitości (otwarty w 1835 roku), sklep Frageta, cukiernia Fruzińskiego, zakład fotograficzny księdza Kirchnera (który zrzucił habit i ożenił się, przyjąwszy protestantyzm). W 1944 większość zabudowy ulicy zniszczono.

Stan obecny:

~ Nr 1: pałac Bruhla. W poł. XVII w. powstał tu pałac Ossolińskich, przebudowany później przez Tylmana z Gameren dla Pawła Sanguszki. W 1772 mieścił się tu główny urząd pocztowy, a kolejnymi właścicielami byli książę Adam Poniński i biskup Ignacy Massalski. W latach 1756-9 przebudowano go wg proj. Joachima Daniela Jaucha, J.F. Knubla i J. K. Knuffa. Z tyłu dobudowano oficynę, a z przodu była piękna brama barokowa. W 1787-8 przeprowadzono generalny remont pałacu na koszt państwa wg proj. Dominika Merliniego. Kolejno była to ambasada rosyjska, francuska, aż wreszcie

pałac został siedzibą Wielkiego Księcia Konstantego. W 1880-2 pałac przebudowano wg proj. Karola Kozłowskiego na potrzeby Centralnego Biura Telegraficznego jeden z przekaźników mieścił się w skrzydle od ul. Fredry (wtedy Kotzebue). Było tam także biuro Indo-Europejskiej Kompanii Telegraficznej i kantor przyjmowania depeesz. W 1933-6 wnętrza pałacu przebudowano wg proj. Czesława Przybylskiego z polecenia Ministra Spraw Zagranicznych RP na jego urząd. Od ulicy Fredry dostawiono nowe skrzydło projektu Bohdana Pniewskiego. W czasie okupacji siedzibę swą miał tu gubernator dystryktu warszawskiego Ludwig Fischer i mieścił się tu Amt des Distrikts Warschau. Na szczycie dachu wisiała hitlerowska flaga, a przed pałacem odbywały się ważne hitlerowskie uroczystości. 18.12.1944 budynek został wysadzony; w 1950 ruiny uprzątnięto. Władze miejskie planują odbudowę pałacu.

~ Nr 2: Kamienica. Zniszczona podczas okupacji hitlerowskiej.

Nr 3: Biurowiec DBOR.

~ Kamienica hrabiego Ludwika Krasieńskiego (między Fredry a Niecałą - inne adresy: Fredry 2 oraz Niecała 1, wówczas Alberta I nr 1). Powstała w latach 1878-1879 wg projektu Bronisława Brodzic-Żochowskiego. Czteropiętrowa, z dwiema antresolami. Doszczętnie zniszczona podczas Powstania Warszawskiego, pozostałe ruiny usunięto podczas odbudowy stolicy.

~ Nr 4: Kamienica (drugi adres: Trębacka 11). Powstała w 1825 roku wg projektu Antonio Corazziego. Dwa lata później jej właścicielem został Piotr Steinkeller, tworząc w podwórzu zajezdnię dla swoich "autobusów". Później swoją siedzibę znalazł tu działający do 1912 roku tattersal Konopnickiego. Jego miejsce zajął skład samochodów marki Citroen. Całkowicie zniszczona we IX 1939 roku, nigdy nie została odbudowana.

Nr 5: kamienica. Pierwotny budynek powstał w XIX w. Mieszkał tu rosyjski kompozytor Michaił Glinka w 1848. 22.10.1908 odbyła się premiera jednego z pierwszych polskich filmów Antos pierwszy raz w Warszawie. W 1939 kamienica spłonęła. Po wojnie odbudowana.

~ Nr 6: pałac Wierzbowskiego. Powstał ok. 1670 roku, po śmierci właściciela teren (zwany szumnie jurydyką Wierzbowską) wraz z zabudowaniami przejęła rodzina Radziwiłłów. Następnie założono tu zajazd, gdzie w 1812 zatrzymał się Napoleon Bonaparte. W 1839 został przerobiony na Hotel Angielski (drugi adres: Trębacka 15), który działał w latach 1832-1939. Całkowicie zniszczony we IX 1939 roku, nigdy nie został odbudowany. Dziś teren ten zajmuje gmach Teatru Wielkiego.

Pamiątkowa tablica z brązu poświęcona Juliuszowi Osterwie, sygnowana nazwiskiem Janusza Pastwy, odsłonięta 15 XII 1973 roku na ścianie Teatru Narodowego.

~ Nr 8: Dom Dochodowy Warszawskich Teatrów Rządowych (drugi adres: Trębacka 10). Pierwotnie mieściła się tu komora celna. Gmach powstał w latach 1902-1905 wg projektu Stefana Szyllera w eklektycznym stylu łączącym renesans, barok i secesję. Pięciokondygnacyjny, na parterze i pierwszym piętrze miał galerię handlową, wyżej zaś mieszkania. Jedno z nich zajmowała Maja Berezowska (1893-1978) - malarka, graficzka, karykaturzystka i scenografka. Dom we IX 1939 roku został zniszczony (nigdy go nie odbudowano), artystka podczas okupacji trafiła do obozu koncentracyjnego. Po powrocie do Polski zamieszkała w domu przy ul. Wołoskiej 82/86b.

Nr 9: Kamienica Ludwika Adama Dmuszewskiego. Powstała w 1820 roku wg projektu Hilarego Szpilowskiego dla popularnego wówczas aktora a potem dyrektora Teatru Narodowego. Dwa lata później w oficynie założono drukarnię "Kuriera Warszawskiego", bowiem właściciel kamienicy został również redaktorem naczelnym owej gazety. W 1898 roku przebudował ją Franciszek Brauman. Mieścił się tu luksusowy sklep ze słodyczami firmy J. Fruziński. Obok sklepu działała kawiarnia z dansingiem Arizona. Zniszczona w czasie okupacji hitlerowskiej została odbudowana w stylu klasycystycznym (bez ozdobnych wieżyczek i dodatkowego piętra). Wówczas też została przesunięta o kilka metrów bliżej ul. Niecałej.

Nr 11: kamienica Jana Pestykusa (drugi adres: Senatorska 27). Powstała wg planów Christiana Piotra Aignera - część od strony ul. Wierzbowej w latach 1819-1820, zaś od strony ul. Senatorskiej rok później. W latach 30 XX w. działała tu Cafe Muza. Częściowo zniszczona podczas walk w 1944 roku. Podczas odbudowy sześć lat później została powiększona o ryzalit od strony pl. Teatralnego. To wymusiło przesunięcie kamienicy Dmuszewskiego o kilka metrów bliżej ul. Niecałej.

Data nadania nazwy: 1784 rok. Wcześniej (od ok. 1687 roku) nazywała się również Radziwiłłowska.
